ՀՀ ԿՐԹՈՒԹՅԱՆ, ԳԻՏՈՒԹՅԱՆ, ՄՇԱԿՈՒՅԹԻ ԵՎ ՍՊՈՐՏԻ ՆԱԽԱՐԱՐՈՒԹՅՈՒՆ
«ՎԱՆԱՁՈՐԻ Հ. ԹՈՒՄԱՆՅԱՆԻ ԱՆՎԱՆ ՊԵՏԱԿԱՆ ՀԱՄԱԼՍԱՐԱՆ» ՀԻՄՆԱԴՐԱՄ

Հաստատված է ամբիոնի նիստում

_Հայոց լեզվի և գրականության _
ամբիոնի անվանումը

Ամբիոնի վարիչ՝ Բաբուռյան Հ. Ռ. /Ա.Ա.Հ/

Արձանագրություն № _2_

«_12_» __սեպտեմբեր__ 2023 թ.

__ՀԼԳ/բ-060 – «ԳՐԱԿԱՆԱԳԻՏՈՒԹՅԱՆ ՀԻՄՈՒՆՔՆԵՐ»_ ԴԱՍԸՆԹԱՑԻ

Դասիչ, դասընթացի անվանում

ՈՒՍՈՒՄՆԱՄԵԹՈԴԱԿԱՆ ՓԱԹԵԹ

Մասնագիտություն՝ **023201.00.6** Լեզվաբանություն
/դասիչ, մասնագիտության լրիվ անվանումը/

Կրթական ծրագիր՝ **032201.01.6** Թարգմանչական գործ (անգլերեն և հայերեն)
/դասիչ, կրթական ծրագրի լրիվ անվանումը/

Որակավորման աստիճան՝ Լեզվաբանության բակալավր
/բակալավր, մագիստրատուրա/

Ամբիոն՝ **__հայոց լեզվի և գրականության__________**
/ամբիոնի լրիվ անվանումը/

Ուսուցման ձևը՝ **_____առկա____________________________________**
/առկա, հեռակա/

Կուրս/կիսամյակ առկա **____1-ին / 1-ին__________**

Դասախոս(ներ) ՝ **____Հերմինե Բաբուռյան________________**
/անուն, ազգանուն/

Էլ.հասցե/ներ **__herminebaburyan@yandex.ru________**

Վանաձոր- 2023

ԲՈՎԱՆԴԱԿՈՒԹՅՈՒՆ

1. Դասընթացի դերը և տեղը կրթական ծրագրում
2. Դասընթացի նպատակը և խնդիրները
3. Դասընթացին մասնակցելու նախնական մուտքային գիտելիքները, կարողությունները և հմտությունները
4. Դասընթացի կրթական վերջնարդյունքները
5. Դասընթացի դերը կրթական ծրագրի շրջանավարտների գիտելիքների, կարողությունների և հմտությունների ձևավորման հարցում ըստ աշխատաշուկայի պահանջների
6. Դասընթացի ծավալը, ուսումնական աշխատանքի տեսակները, արդյունքների ամփոփման ձևերը
7. Ուսումնական աշխատանքները տեսակները
8. Դասավանդման մեթոդներ
9. Ուսումնառության մեթոդները
10. Դասընթացի համառոտ բովանդակությունը, ուսումնական աշխատանքի ծավալը
11. Ուսումնամեթոդական գրականության ապահովման քարտ
12. Դասընթացի ուսումնամեթոդական քարտ
    - 12.1. Դասախոսությունների ուսումնամեթոդական քարտ
    - 12.2. Գործնական աշխատանքների /սեմինար պարապմունքների ուսումնամեթոդական քարտ.
    - 12.3. Լաբորատոր աշխատանքների ուսումնամեթոդական քարտ.
    - 12.4. Ինքնուրույն աշխատանքների ուսումնամեթոդական քարտ .
13. Դասընթացի նյութատեխնիկական միջոցների ապահովում.
14. Գնահատում.
    - 14.1. Ուսանողների գիտելիքների ստուգում.
    - 14.2. Հարցաշար.
    - 14.3. Գնահատման չափանիշներ.
15. Դասընթացի համառոտ նկարագրիչ.

ԲԱՑԱՏՐԱԳԻՐ

1. Դասընթացի դերը և տեղը կրթական ծրագրում[1].

«Գրականագիտության հիմունքներ» դասընթացը հիմնարար գիտելիքներ է ապահովում գրականության պատմության յուրացման համար, ներառված է **032201.01.6** կրթական ծրագրի ուսումնական պլանի «Գրականություն» կրթամասում: Դասընթացի ուսումնասիրությունը կարևոր բաղադրիչ է սովորողի վերլուծական-համադրական կարողությունների ձևավորման, գրականագիտական վերլուծություն կատարելու հմտություններ ձեռք բերելու համար: Դասընթացը սովորողին նախապատրաստում է հարակից առարկաների ճիշտ և հիմնավոր յուրացմանը (հայ գրականության պատմություն, ռուս գրականության պատմություն, արտասահմանյան գրականության պատմություն), կուրսային, ավարտական, հետազոտական աշխատանքների կատարման ինքնուրույնությանը, ինչպես նաև գրականության տեսական դասընթացների յուրացմանը:

2. Դասընթացի նպատակը և խնդիրները.

2.1. Դասընթացի նպատակն է.

Գրականության տեսությանը վերաբերող գիտելիքներ հաղորդել, բացահայտել գրականության տեսության զարգացումը պատմահամեմատական համատեքստում, սեռերի, ժանրերի, գրական ուղղությունների, մեթոդների մասին ընդհանուր գիտելիքներ հաղորդել, տաղաչափական համակարգերին ծանոթացնել և պատկերավորման միջոցներ թեմայով գործնական աշխատանքներ կազմակերպել, ուսանողների մոտ հիմնարար պատկերացում ձևավորել գրական-գեղարվեստական երկի գրականագիտական ուսումնասիրության եղանակների վերաբերյալ, ուսումնասիրել երկի վերլուծության հիմնական սկզբունքները: Ինչպես նաև հայ, ռուս և արտասահմանյան գրականության պատմությունից առանցքային օրինակների մեջբերում, գրականության տեսության կարևորագույն հարցերի շեշտադրում:

2.2. Դասընթացի խնդիրներն են.

«Գրականագիտության հիմունքներ» առարկայից ձեռք բերած գիտելիքները գործնականում կիրառել նախատեսված պարապմունքների ընթացքում, մասնավորապես՝ գրել տարբեր գրականագիտական կատեգորիաների վերլուծությամբ երկու ռեֆերատ՝ որպես ինքնուրույն աշխատանք, կատարել տրված երկի համակողմանի վերլուծության՝ կապված ձևի և բովանդակության տարրերի հետ:

3. Դասընթացին մասնակցելու նախնական մուտքային գիտելիքները, կարողությունները և հմտությունները

«Գրականագիտության հիմունքներ» դասընթացին մասնակցելու կարևոր նախապայման է ուսանողների՝ դպրոցական դասագրքերում տեսական հարցերին առնչվող գիտելիքների, որոշ իրողություններ տարբերակելու հմտությունների առկայությունը:

4. Դասընթացը ձևավորում է հետևյալ կրթական վերջնարդյունք(ներ)ը[2] և /կամ

---

[1] Ներկայացվում է դասընթացի կարևորությունը տվյալ կրթական ծրագրի խնդիրների լուծման հարցում և տեղը ուսումնական պլանում ըստ կրթաբլոկների:

[2] http://www.vsu.am/karg/ararkayakan-nkaragir-17.pdf

Լրացվում է «Առարկայի նկարագրի մշակման ռազմավարության» կոմպետենցիաների ցանկին

կոմպետենցիաները.

«Գրականագիտության հիմունքներ» դասընթացի ուսումնասիրման արդյունքում ուսանողի ակնկալվող վերջնարդյունքներն են.

1. իմանա գրական երկի վերլուծության տեսական հիմունքները,
2. իմանա գրական երկի ուսումնասիրման մեթոդական հիմքները,
3. կարողանա ձեռք բերած տեսական գիտելիքները կիրառել գործնականում,
4. տիրապետի գրականագիտական հետազոտության մեթոդներին,
5. կարողանա հանձնարարվող երկի քննության շրջանակներում կատարել ինքնուրույն եզրահանգումներ:

Դասընթացի ուսումնասիրման արդյունքում ուսանողը ձեռք կբերի հետևյալ կոմպետենցիաները.

Գործիքային կոմպետենցիաներ (ԳԿ)
ԳԿ1 վերլուծելու և սինթեզելու ունակություն,
ԳԿ3 հենքային և ընդհանուր գիտելիքներ,
ԳԿ4 մասնագիտական ոլորտի գիտելիքների հիմունքներ,
ԳԿ8 տեղեկատվությունը կառավարելու ունակություն (տարբեր աղբյուրներից տեղեկատվություն գտնելու և վերլուծելու ունակություն):

Միջանձնային կոմպետենցիաներ (ՄԳԿ)
ՄՁԿ1 քննադատական վերլուծության և ինքնաքննադատման ունակություն,
ՄՁԿ6 բազմաձևության և բազմամշակութայնության ընդունում,
ՄՁԿ8 բարոյական արժեքներ:

Համակարգային կոմպետենցիաներ (ՀԳԿ)
ՀԳԿ1 գիտելիքները գործնականում կիրառելու կարողություն,
ՀԳԿ8 ինքնուրույն աշխատելու ունակություն:

Առարկայական (մասնագիտական) կոմպենտենցիա (ԱԿ)
ԱԿ1 դրսևորել մասնագիտության պատմության և հիմունքների իմացություն,
ԱԿ2 հստակ հաղորդել ստացված հենքային գիտելիքները,
ԱԿ3 համապատասխան համատեքստում ընկալել և մեկնաբանել նոր տեղեկատվությունը,
ԱԿ4 ցուցաբերել առարկայի ընդհանուր կառուցվածքի և առանձին մասերի միջև կապերի իմացություն,
ԱԿ5 հասկանալ և օգտագործել քննադատական վերլուծության տեսությունների զարգացման մեթոդները:

5. **Դասընթացի դերը կրթական ծրագրի շրջանավարտների գիտելիքների, կարողությունների**

համապատասխան:

և հմտությունների ձևավորման հարցում ըստ աշխատաշուկայի պահանջների[3].

«Գրականագիտության հիմունքներ» դասընթացից ձեռք բերված գիտելիքները և հմտությունները շրջանավարտը կարող է կիրառել մասնագիտական գործունեության ընթացքում, ասպիրանտուրայում կրթությունը շարունակելու և բանասիրության բնագավառում գիտական հետազոտություններ կատարելու նպատակով:

6. Դասընթացի ծավալը, ուսումնական աշխատանքի տեսակները, արդյունքների ամփոփման ձևերը

Չափանիշ	Առկա ուսուցման համակարգ
Դասընթացի ընդհանուր աշխատատարությունը (կրեդիտ /ընդհանուր ժամաքանակ)	2 կրեդիտ/60 ժամ

Աշխատանքի տեսակը	ժամաքանակ
Դասախոսություն	12
Գործնական աշխատանք	16
Ինքնուրույն աշխատանք	32
Ընդամենը	60
Ստուգման ձևը (ստուգարք/ ընթացիկ քննություն/ հանրագումարային քննություն)	Ստուգարք

7. Ուսումնական աշխատանքների տեսակները[4]

- **Դասախոսությունը** դասախոսի կողմից դասընթացի ծրագրի շրջանակներում գիտական-տեղեկատվական թեմայի վերաբերյալ տրամաբանորեն կառուցված, հետևողական ու պարզ խոսքի շարադրանքն է, որի նպատակն է ուսանողին տալ համապարփակ գիտելիքներ: Դասախոսը վերլուծում, մեկնաբանում է թեմայի առավել կարևոր, դժվար ընկալելի, հանգուցային հարցերը: Դասախոսությունը ուսանողի առջև ուրվագծվող գիտական մի ճանապարհ է, որը նա կարող է միայն անցնել գիտական գրականության ընթերցանության, ուսումնական բնույթի այլ պարապմունքների և ինքնուրույն կատարած աշխատանքների շնորհիվ: Դասախոսը պետք է խթանի ուսանողի ակտիվ իմացաբանական գործունեությունը, նպաստի նրանց ստեղծագործական մտածողության ձևավորմանը: Ուսանողը նույնպես պետք է լինի դասախոսության ակտիվ մասնակից: Ուսանողը դասախոսությանը ներկայանալուց առաջ պետք է ծանոթացած լինի տվյալ դասին ներկայացվող թեմային, որպեզի կարողանա մասնակցել ուսումնական գործընթացին:
- **Գործնական աշխատանքների** ժամանակ ուսանողը կատարում է լսարանային աշխատանք՝ դասախոսի անմիջական ղեկավարման ներքո: Գործնական պարապմունքները

[3] Նշվում է, թե տվյալ դասընթացի յուրացման, ամփոփման արդյունքում ձեռքբերված գիտելիքները, հմտությունները և կարողությունները աշխատաշուկայի որ բնագավառներում և ոլորտներում կարող է շրջանավարտը կիրառել:

[4] Թողնել այն տեսակը, որը տվյալ դասընթացի դասավանդման համար նախատեսված է: Դասավանդողը կարող է նկարագրությունը փոխել կամ լրացումներ կատարել:

անցկացվում են գործնական խնդիրների լուծման, առաջադրանքների իրականացման, թեստերի, իրավիճակային վերլուծությունների, գործարար խաղերի, խմբային աշխատանքների, տնային առաջադրանքների, ուղեղային գրոհների, ինտերակտիվ ուսուցման միջոցով՝ տեսական գիտելիքները կիրառելու, գործնական ունակությունների և հմտությունների ձեռքբերման և ամրապնդման նպատակով: Դասախոսն առաջադրում է գործնական պարապմունքների թեման, նպատակը, խնդիրները, այն հարցերը, որոնք պետք է լուծել գործնական պարապմունքի ընթացքում, գործնական պարապմունքի անցկացման մեթոդները և պատասխանում է ուսանողների տված հարցերին:

- **Ինքնուրույն աշխատանքը** ուսանողների ուսումնական, գիտահետազոտական աշխատանքն է, որն իրականացվում է դասախոսի առաջադրանքով և մեթոդական ղեկավարությամբ, բայց առանց նրա անմիջական ղեկավարության:

Ինքնուրույն աշխատանքի տեսակներն են[5]՝

- **<u>Ռեֆերատ</u>** – ուսանողների ինքնուրույն գրավոր, որտեղ ուսանողը շարադրում է որևէ հարցի կամ թեմայի էությունը՝ հենվելով գրական աղբյուրների վրա (դասագրքեր, ձեռնարկներ և այլն):
- **<u>Զեկույց</u>** – որևէ գիտական կամ հետազոտական թեմայի շուրջ կատարած եզրակացությունների, ստացած արդյունքների ներկայացում ուսանողի կողմից:

8. **Դասավանդման մեթոդներներն են**՝ հիմնահարցային դասախոսություն, դասախոսություն-երկխոսություն, դասախոսություն-քննարկում, սեմինար-բանավեճ, գործնական աշխատանք՝ անհատական աշխատանք, գործնական աշխատանք՝ խմբային աշխատանք, իրավիճակային խնդիրների վերլուծություն:

9. **Ուսումնառության մեթոդներն են**՝ մտքերի քարտեզագրում, թիմային քննարկում, իրադրությունների վերլուծություն, աղյուսակների և դասակարգման համեմատման և համակարգման սխեմաների կազմում, հետազոտության արդյունքների վերաբերյալ եզրակացության ներկայացում, քուիզների վարում:

---

[5] Թողնել այն տեսակը, որը տվյալ դասընթացի դասավանդման համար նախատեսված է: Դասավանդողը կարող է նկարագրությունը փոխել կամ լրացումներ կատարել:

10. Դասընթացի համառոտ բովանդակությունը, ուսումնական աշխատանքի ծավալը՝ ըստ բաժինների և թեմաների[6].

հ/հ	Թեմա (բաժին)	Ուսումնական աշխատանքի ժամաքանակն ըստ տեսակների		
		դասախոսություն	գործնական աշխատանք	Ինքնուրույն աշխատանք
1.	Գրականագիտությունը որպես գիտություն: Հիմնական և օժանդակ բաժիններ:	1	1	4
2.	Արվեստի տեսակներն ու գործառույթները:	1	1	4
3.	Գրական-գեղարվեստական պատկեր: Բնորոշումն ու տեսակները:	2	2	4
4.	Ձև և բովանդակություն:	2	2	4
5.	Գրական սեռեր և ժանրեր:	2	4	6
6.	Տաղաչափություն: Տաղաչափական համակարգեր:	2	4	4
7.	Գրական ուղղություն, մեթոդ, հոսանք, դպրոց: Գրողի ոճ:	2	2	6
ԸՆԴԱՄԵՆԸ		12	16	32

[6] Նման է օրացուցային պլանին:

11. Ուսումնամեթոդական գրականության ապահովման քարտ:

հ/հ	Անվանում/հեղինակ	Հրատարակության տարի
Պարտադիր գրականություն (ՊԳ)		
1.	Արիստոտել, Պոետիկա	1955
2.	Նիկոլա Բուալո, Քերթողական արվեստ	1948
3.	Էդ. Ջրբաշյան, Գրականության տեսություն	1980
4.	Ջ. Ավետիսյան, Գրականության տեսություն	1996
5.	Ա. Դոլուխանյան, Հայ գրականության տեսություն	2006
6.	Մ. Սանթոյան, Գրականագիտական բառարան	
Լրացուցիչ գրականություն(ԼԳ)		
1.	Барт Р., Избранные работы / Семиотика, Поэтика	1989
2.	Бахтин М., Проблемы поэтики Достоевского	1979
3.	Григорян Ар., Литература и теория	1976
4.	сост. Л. Осьмакова, Хрестоматия по теории литературы	1982
5.	Хализев В.Е. М., Теория литературы	2000
Համացանցային տեղեկատվական պաշարներ (ՀՏՊ)/ Էլեկտրոնային աղբյուրներ (ԷԱ)		
1.	http://ysu.am/files/Grak_ardi_xndirner.pdf	
2.	http://ijevanlib.ysu.am/wp-content/uploads/2017/12/banarvesti_himunqner.pdf	

12. Դասընթացի ուսումնամեթոդական քարտ

12.1. Դասախոսությունների ուսումնամեթոդական քարտ

հ/հ	*Թեմա*	Ուսումնասիրվող հարցեր	*Ժամաքանակ*	Գրականություն[7]
1.	Գրականության տեսությունը որպես գիտություն:	1.Գրականագիտության բաժիններ: 2.Գրականության պատմություն, գրականության տեսություն, գրական քննադատություն: 3. Պոետիկան անտիկ աշխարհում:	1	ՊԳ1, 3, 4, 5, 6
2.	Արվեստի տեսակներն ու գործառույթները:	1.Արվեստի տեսակների դասակարգումը: 2.Տարածական, ժամանակային և համադրական արվեստներ: 3.Գեղարվեստական գրականությունը որպես արվեստի տեսակ: 4.Գրականության գեղագիտական նշանակությունը:	1	ՊԳ3, 4, 5, 6
3.	Գրական-գեղարվեստական պատկեր:	1.Ինչ է պատկերը: Բնորոշումներ: Պատկերի տեսակներ: 2.Կերպարներ: 3. Կերպարի անկրկնելիություն և ներքին աշխարհ: 4. Պատկեր տերմինը: 5.Նշան, հատկանիշները: 6.Տարածություն և ժամանակ:	2	ՊԳ3, 4, 5, 6
4.	Ձև և բովանդակություն:	1.Գեղարվեստական գործի ձևի և բովանդակության միասնության հարցը: 2.Բովանդակության տարրերը՝ թեմա, գաղափար, սյուժե: 3.Սյուժեի տարրերը: 4.Ձևի բաղադրիչները՝ կոմպոզիցիա, սեռ և ժանր, լեզու:	2	ՊԳ3, 4, 5, 6
5.	Գրական սեռեր և ժանրեր:	1.Սեռ, էպիկական, դրամատիկական և լիրիկական: Բնորոշումներն ու տարբերակիչ գծերը: 2.Գրական սեռերի ծագումն ու դասակարգումը: Արիստոտելյան տարբերակումը: 3.Ժանր, ժանրային հատկանիշներ: 4.Ժանրերի հիերարխիա, ժանրի հիշողությունն ու նոր կյանքը:	2	ՊԳ3, 4, 5, 6
6.	Տաղաչափություն: Տաղաչափական համակարգեր:	1.Տաղաչափական համակարգեր: 2.Ռիթմ: Բանաստեղծական ոտքեր՝ երկվանկ, եռավանկ, քառավանկ, հնգավանկ: 3.Պատկերավորման միջոցներ:	2	ՊԳ3, 4, 5, 6
7.	Գրական ուղղություն, մեթոդ, հոսանք,	1.Գրական ուղղություն, մեթոդ, հոսանք, դպրոց: Գրողի ոճ: 2.Գրական մեթոդների ծագման և կայացման պատմությունից: 3.Բարոկկո, կլասիցիզմ, սենտիմենտալիզմ. առաջացումն ու սկզբունքները:	2	ՊԳ2, 3, 4, 5, 6

[7] Ըստ 12-րդ կետում նշված ցանկի, օր.՝ ՊԳ 1, ԼԳ 2 և այլն:

	դպրոց:	4.Ռոմանտիզմ, ռեալիզմ, նատուրալիզմ. առաջացումը, սկզբունքները:		

12.2. Գործնական աշխատանքների ուսումնամեթոդական քարտ

հ/հ	*Թեմա*	Ուսումնասիրվող հարցեր	*Ժամաքանակ*	Ստուգման ձևը	Գրականություն[8]
1.	Արիստոտելի «Պոետիկա» աշխատության մշակում և քննարկում:	1.Արիստոտելի «Պոետիկա» աշխատությունը գրականության տեսության ակունքներում: 2.Տարբեր տեսական հարցերին արիստոտելյան անդրադարձները: 3.Գրական սեռերի և իրականության արտացոլման եղանակների արիստոտելյան բնորոշումները:	2	Մշակումների ստուգում, քննարկում	ՊԳ 1
2.	Ն. Բուալոյի «Քերթողական արվեստը»:	1.Ն. Բուալոյի «Քերթողական արվեստը»: 2.Գրքի մշակում և քննարկում ըստ գլուխների: 3.Ուշագրավ և էական հատվածների առանձնահատուկ ուսումնասիրություն: 4.Կլասիցիզմի տեսական համակարգը. կայուն սկզբունքները: Կլասիցզիմի փիլիսոփայական հիմքը:	2	Մշակումների ստուգում, քննարկում	ՊԳ 2
3.	Պատկերավորման միջոցներ, գործնական աշխատանք:	1.Պատկերավորման միջոցներ: Տրոպի պարզ և բարդ տեսակներ: 2.Գեղարվեստական հատվածներում պատկերավորման միջոցների զանազանում և բնորոշում: 3.Օրինակների կազմում:	4	Համապատասխան օրինակների համակուրսային քննարկում	ՊԳ 3, 4, 5, 6 Համապատասխան գեղարվեստական գրականություն

[8] Ըստ 12-րդ կետում նշված ցանկի, օր.՝ ՊԳ 1, ԼԳ 2 և այլն:

4.	Բանաստեղծության վերլուծություն ըստ տաղաչափության, հանգավորման:	1.Վահան Տերյանի, Ե. Չարենցի, Համո Սահյանի բանաստեղծություններից հատվածների ուսումնասիրություն տաղաչափական տեսակետից: 2.Բանաստեղծական տուն, տող, ոտք:	4	Համապատաս խան օրինակների համակուրսայի	ՊԳ 3, 4, 5, 6 Համապատասխան գեղարվեստական գրականություն
5.	Գրական ուղղությունների հիմնական սկզբունքների ուսումնասիրություն կոնկրետ գրական երկերի մասնավոր օրինակներով:	1.Օրինակ՝ Գր. Զոհրապի նովելների միջոցով ուսուցանել ռեալիզմի սկզբունքների զանազանումը: 2.Կամ՝ Տերյանի բանաստեղծությունների օրինակով բացատրել սիմվոլիզմի գեղագիտությունը:	4	Հանձնարարված երկերի վերլուծություն	ՊԳ 3, 4, 5, 6 Համապատասխան գեղարվեստական գրականություն

12.3. Ինքնուրույն աշխատանքների ուսումնամեթոդական քարտ

հ/հ	Ինքնուրույն աշխատանքի թեմաները	Ուսումնասիրվող հարցեր	Աշխատանքի տեսակը[9]	Ներկայացման ժամկետները	Ստուգման ձևը	Գրականություն[10]
1.	Գրականության գեղագիտական նշանակությունը	Գրականության գեղագիտական նշանակությունը	Ռեֆերատ	Երկրորդ միջանկյալից առաջ	Բանավոր ստուգում, քննարկում	ՊԳ 3, 4, 5, 6
2.	Սենտիմենտալիզմի առանձնահատկությունները	Սենտիմենտալիզմը, բնորոշ գծերը, դրսևորումը ֆրանսիական գրականության մեջ	Ռեֆերատ	Երկրորդ միջանկյալից առաջ	Բանավոր ստուգում, քննարկում	ՊԳ 3, 4, 5, 6
3.	Սոնետը որպես ժանր	Սոնետ, ժանրային բնորոշ գծերը, սոնետի տեսակները	Ռեֆերատ	Երկրորդ միջանկյալից առաջ	Բանավոր ստուգում, քննարկում	ՊԳ 3, 4, 5, 6
4.	Հեքիաթը որպես ժանր	Հեքիաթի տարատեսակները, ձևային ու բովանդակային առանձնահատկությունները	Ռեֆերատ	Երկրորդ միջանկյալից առաջ	Բանավոր ստուգում, քննարկում	ՊԳ 3, 4, 5, 6

[9] Տես 7-րդ կետի հինգերորդ պարբերությունը:
[10] Ըստ 12-րդ կետում նշված ցանկի, օր.՝ ՊԳ 1, ԼԳ 2 և այլն:

5.	Թափառիկ սյուժեներ	Թափառիկ սյուժեների տեսություն, համեմատական քննություն	Ռեֆերատ	Երկրորդ միջանկյալից առաջ	Բանավոր ստուգում, քննարկում	ՊԳ 3, 4, 5, 6
6.	Սյուժեն և նրա տարրերը	Սյուժեի տարրերը, որևէ գրական երկի սյուժետային տարրերի քննություն	Ռեֆերատ	Երկրորդ միջանկյալից առաջ	Բանավոր ստուգում, քննարկում	ՊԳ 3, 4, 5, 6
7.	Վեպի ժանրի զարգացումը	Վեպի ժանրը, ծագումը, զարգացումը, տարատեսակները	Ռեֆերատ	Երկրորդ միջանկյալից առաջ	Բանավոր ստուգում, քննարկում	ՊԳ 3, 4, 5, 6
8.	Ռեալիզմը որպես գրական ուղղություն	Ռեալիզմը որպես գրական ուղղություն, առանձնահատկությունները	Ռեֆերատ	Երկրորդ միջանկյալից առաջ	Բանավոր ստուգում, քննարկում	ՊԳ 3, 4, 5, 6
9.	Ռոմանտիզմը որպես գրական ուղղություն	Ռոմանտիզմը որպես գրական ուղղություն, առանձնահատկությունները	Ռեֆերատ	Երկրորդ միջանկյալից առաջ	Բանավոր ստուգում, քննարկում	ՊԳ 3, 4, 5, 6
10.	Կլասիցիզմը որպես գրական ուղղություն	Կլասիցիզմը որպես գրական ուղղություն, առանձնահատկությունները	Ռեֆերատ	Երկրորդ միջանկյալից առաջ	Բանավոր ստուգում, քննարկում	ՊԳ 3, 4, 5, 6
11.	Սիմվոլիզմը որպես գրական ուղղություն	Սիմվոլիզմը որպես գրական ուղղություն, առանձնահատկությունները	Ռեֆերատ	Երկրորդ միջանկյալից առաջ	Բանավոր ստուգում, քննարկում	ՊԳ 3, 4, 5, 6

13. Դասընթացի նյութատեխնիկական միջոցների ապահովում[11]

Ռեսուրսի անվանումը	Ռեսուրսի անվանումը, քանակը, նկարագրությունը (անհրաժեշտության դեպքում)
Լսարան (հատուկ կահավորմամբ)	+
Նյութեր լաբորատոր աշխատանքների համար	
Սարքեր, սարքավորումներ	Էլեկտրոնային գրատախտակ, համակարգիչ

[11] Նշվում են սարք-սարքավորումների, համակարգչային ծրագրերի նկարագրությունները և քանակը, որոնք անհրաժեշտ են տվյալ դասընթացի ուսումնական գործընթացը կազմակերպելու համար:

14. Գնահատում

Համալսարանում գործում է բակալավրիատի, մագիստրատուրայի և ասպիրանտուրայի ուսանողների գիտելիքների պարբերական ստուգման և գնահատման բազմագործոնային համակարգ, որի կիրառկման հիմնական նպատակներն են՝

- կազմակերպել ուսումնառության համաչափ աշխատանքային գործընթաց, ապահովել գիտելիքների համակողմանի ստուգում, խթանել ուսանողի ինքնուրույն աշխատանքը,
- իրականացնել ինքնուրույն առաջադրանքների, ընթացիկ ստուգումների (ստուգարքներ և քննություններ), ուսումնական գործընթացի այլ բաղադրիչների հաշվառում հետադարձ կապի արդյունավետ մեխանիզմների ներմուծման միջոցով՝ ի նպաստ ուսումնառության գործընթացի բարելավման:

Համալսարանում գնահատման գործընթացը կանոնակարգվում է համաձայն գործող կարգի[12]:

14.1. Գիտելիքների ստուգման և գնահատման բաղադրիչներն են՝

- գործնական (սեմինար) և լաբորատոր աշխատանքների ընթացքում նրա ակտիվության և հմտությունների հաշվառում և գնահատում ընթացիկ ստուգումների միջոցով՝ առավելագույնը գումարային 40 միավոր,
- ինքնուրույն աշխատանքների (անհատական առաջադրանքներ) հաշվառում և գնահատում առավելագույնը գումարային 20 միավոր,
- դասընթացի ենթաբաժինների և ծրագրով նախատեսված այլ առաջադրանքների կատարման և յուրացման ընթացիկ ստուգում և գնահատում կիսամյակի ընթացքում (ընթացիկ քննություններ կամ ստուգարքներ)՝ առավելագույնը գումարային 40 միավոր,
- ստուգման արդյունքների ամփոփում գնահատման նշված բաղադրիչների արդյունքների հիման վրա և դասընթացի արդյունարար գնահատականի ձևավորում՝ առավելագույնը գումարային 100 միավոր:

14.2. Ուսանողների գիտելիքների ստուգում.

Դասընթացն ամփոփվում է ստուգարքով:

Ստուգարքով ամփոփվող դասընթացն ավարտվում է կիսամյակի ընթացքում ուսումնական նյութի յուրացման աստիճանը որոշող 2 ընթացիկ ստուգումների և մյուս բաղադրիչների գնահատումների արդյունքներով[13]:

---

[12] «Վանաձորի Հ. Թումանյանի անվան պետական համալսարան» հիմնադրամի ուսանողների գիտելիքների ստուգման, գնահատման և հաշվառման կանոնակարգ» (ընդունված ՎՊՀ-ի գիտական խորհրդի կողմից 30.06.2022թ.):

[13] Կիրառվում է կամ առաջին, կամ երկրորդ պարբերությունն ըստ դասընթացի ամփոփման ձևի:

14.3. Հարցաշար (ըստ ծրագրի)

1. Գրականագիտությունը որպես գիտություն:
2. Գրականագիտության հիմնական և օժանդակ ճյուղեր:
3. Արվեստի գործառույթները:
4. Արվեստի տեսակների դասակարգումը: Գեղարվեստական գրականությունը որպես արվեստի տեսակ:
5. Գեղարվեստական պատկեր: Գեղարվեստական պատկերի բնորոշումը, հատկանիշները:
6. Պատկերի տեսակները:
7. Տարածությունը որպես պատկերի տեսակ:
8. Ժամանակը որպես պատկերի տեսակ:
9. Կերպար. տիպականի խնդիրը: Կերպարը և գրողը:
10. Ձև և բովանդակություն: Ձևի և բովանդակության տարրերը:
11. Թեմա, տեսակները:
12. Գաղափար, տեսակները:
13. Սյուժե, սյուժեի բաղադրիչները:
14. Թափառիկ սյուժեների տեսություն:
15. Գրական սեռեր և ժանրեր:
16. Էպիկական սեռի ժանրեր:
17. Առասպել, լեգենդ, զրույց:
18. Վեպը որպես ժանր, տեսակները: Պատմավեպ:
19. Հեքիաթը որպես ժանր, տեսակները:
20. Առակը որպես ժանր:
21. Նորավեպը որպես ժանր:
22. Ֆելիետոն և պամֆլետ:
23. Հուշագրություն, ակնարկ:
24. Քնարական սեռի ժանրեր:
25. Ներբող, էլեգիա, իդիլիա:
26. Սոնետ: Տրիոլետ:
27. Քառյակ: Գազել:
28. Ողբերգությունը որպես դրամատիկական ժանր:
29. Կատակերգությունը որպես ժանր:
30. Դրաման որպես ժանր:
31. Բանաստեղծական տուն, տեսակները:
32. Հանգ, տեսակները:
33. Պատկերավորման միջոցներ:
34. Կրկնության միջոցներ:
35. Տաղաչափություն: Տաղաչափական համակարգեր:
36. Բանաստեղծական ոտքերի տեսակները:
37. Գրական ուղղություն, մեթոդ, հոսանք, դպրոց:
38. Բարոկկո, կլասիցիզմ:
39. Սենտիմենտալիզմ. առաջացումն ու սկզբունքները:
40. Ռոմանտիզմը որպես գրական ուղղություն:
41. Ռեալիզմը որպես գրական ուղղություն:
42. Նատուրալիզմ. առաջացումը, սկզբունքները:
43. Ֆուտուրիզմը որպես գրական ուղղություն:
44. Ավանգարդ գրական ուղղություններ:

Ա) 1-ին ընթացիկ ստուգում (կիսամյակի 8-րդ շաբաթների ընթացքում)

Ընդգրկված թեմաները.

1. Գրականագիտությունը որպես գիտություն:
2. Գրականագիտության հիմնական և օժանդակ ճյուղեր:
3. Արվեստի գործառույթները:
4. Արվեստի տեսակների դասակարգումը: Գեղարվեստական գրականությունը որպես արվեստի տեսակ:
5. Գեղարվեստական պատկեր: Գեղարվեստական պատկերի բնորոշումը, հատկանիշները:
6. Պատկերի տեսակները:
7. Տարածությունը որպես պատկերի տեսակ:
8. Ժամանակը որպես պատկերի տեսակ:
9. Կերպար. տիպականի խնդիրը: Կերպարը և գրողը:
10. Ձև և բովանդակություն: Ձևի և բովանդակության տարրերը:
11. Թեմա, տեսակները:
12. Գաղափար, տեսակները:
13. Սյուժե, սյուժեի բաղադրիչները:
14. Թափառիկ սյուժեների տեսություն:
15. Գրական սեռեր և ժանրեր:
16. Էպիկական սեռի ժանրեր:
17. Առասպել, լեգենդ, զրույց:
18. Վեպը որպես ժանր, տեսակները: Պատմավեպ:
19. Հեքիաթը որպես ժանր, տեսակները:
20. Առակը որպես ժանր:

Բ) 2-րդ ընթացիկ ստուգում (կիսամյակի 18-րդ շաբաթների ընթացքում)

21. Նորավեպը որպես ժանր:
22. Ֆելիետոն և պամֆլետ:
23. Հուշագրություն, ակնարկ:
24. Քնարական սեռի ժանրեր:
25. Ներբող, էլեգիա, իդիլիա:
26. Սոնետ: Տրիոլետ:
27. Քառյակ: Գազել:
28. Ողբերգությունը որպես դրամատիկական ժանր:
29. Կատակերգությունը որպես ժանր:
30. Դրաման որպես ժանր:
31. Բանաստեղծական տուն, տեսակները:
32. Հանգ, տեսակները:
33. Պատկերավորման միջոցներ:
34. Կրկնության միջոցներ:
35. Տաղաչափություն: Տաղաչափական համակարգեր:
36. Բանաստեղծական ոտքերի տեսակները:
37. Գրական ուղղություն, մեթոդ, հոսանք, դպրոց:
38. Բարոկկո, կլասիցիզմ:
39. Սենտիմենտալիզմ. առաջացումն ու սկզբունքները:
40. Ռոմանտիզմը որպես գրական ուղղություն:
41. Ռեալիզմը որպես գրական ուղղություն:
42. Նատուրալիզմ. առաջացումը, սկզբունքները:
43. Ֆուտուրիզմը որպես գրական ուղղություն:
44. Ավանգարդ գրական ուղղություններ:

14.4. Գնահատման չափանիշները[14].

- Տեսական գիտելիքները՝ տեսական նյութի հստակ իմացություն:
- Գործնական աշխատանքները՝ դասընթացն ունի 2 կրեդիտ, նախատեսվում է 2 ստուգում՝ 20-ական միավորով:
- Ինքնուրույն աշխատանքը՝ 10-ական միավորով երկու աշխատանք:

[14] Լրացվում է ըստ ամբիոնի /դասախոսի որոշման:

«ՎԱՆԱՁՈՐԻ Հ. ԹՈՒՄԱՆՅԱՆԻ ԱՆՎԱՆ ՊԵՏԱԿԱՆ ՀԱՄԱԼՍԱՐԱՆ»
ՀԻՄՆԱԴՐԱՄ

ԴԱՍԸՆԹԱՑԻ ՀԱՄԱՌՈՏ ՆԿԱՐԱԳԻՐ

Մասնագիտություն՝ **023201.00.6** Լեզվաբանություն

/դասիչ, մասնագիտության լրիվ անվանումը/

Կրթական ծրագիր՝ **032201.01.6** Թարգմանչական գործ (անգլերեն և հայերեն)

/դասիչ, կրթական ծրագրի լրիվ անվանումը/

Որակավորման աստիճան՝ Լեզվաբանության բակալավր

/բակալավր, մագիստրատուրա/

Վանաձոր 2023

Առկա ուսուցման համակարգ

<table>
<tr><td>Դասընթացի թվանիշը, անվանումը</td><td colspan="4">ՀԼԳ/բ-060 «ԳՐԱԿԱՆԱԳԻՏՈՒԹՅԱՆ ՀԻՄՈՒՆՔՆԵՐ»</td></tr>
<tr><td>Դասընթացին հատկացվող կրեդիտը</td><td colspan="4">2 կրեդիտ</td></tr>
<tr><td>Ուսումնառության տարի / կիսամյակ</td><td colspan="4">1-ին տարի, 1-ին կիսամյակ</td></tr>
<tr><td rowspan="4">Ժամերի բաշխումը</td><td rowspan="2">Լսարանային</td><td rowspan="2">28</td><td>Դասախոսություն</td><td>12</td></tr>
<tr><td>Գործնական աշխատանք</td><td>16</td></tr>
<tr><td>Ինքնուրույն</td><td colspan="3">32</td></tr>
<tr><td>Ընդամենը</td><td colspan="3">60</td></tr>
<tr><td>Ստուգման ձևը</td><td colspan="4">Ստուգարք</td></tr>
<tr><td>Դասընթացի նպատակը</td><td colspan="4">Դասընթացի նպատակն է գրականության տեսությանը վերաբերող գիտելիքներ հաղորդել, բացահայտել գրականության տեսության զարգացումը պատմահամեմատական համատեքստում, սեռերի, ժանրերի, գրական ուղղությունների, մեթոդների մասին ընդհանուր գիտելիքներ հաղորդել, տաղաչափական համակարգերին ծանոթացնել և պատկերավորման միջոցներ թեմայով գործնական աշխատանքներ կազմակերպել, ուսանողների մոտ հիմնարար պատկերացում ձևավորել գրական-գեղարվեստական երկի գրականագիտական ուսումնասիրության եղանակների վերաբերյալ, ուսումնասիրել երկի վերլուծության հիմնական սկզբունքները:
Ինչպես նաև հայ, ռուս և արտասահմանյան գրականության պատմությունից առանցքային օրինակների մեջբերում, գրականության տեսության կարևորագույն հարցերի շեշտադրում:</td></tr>
<tr><td>Դասընթացի վերջնարդյունքները</td><td colspan="4">Դասընթացը ձևավորում է կրթական ծրագրի հետնյալ վերջնարդյունք(ներ)ը.
Գիտելիք
● Իմանալ գրականագիտության ձևավորման և կայացման պատմությունը, գրականագիտության հիմնական բաժիններով սահմանված տեսական հարցերը:
Հմտություն
➢ գեղարվեստական երկի վերլուծությունը կառուցել ճիշտ տեսաբանական հիմքերի վրա,
➢ բանաստեղծության տաղաչափական վերլուծություն կատարել,
➢ համապատասխան գրական տեքստերը քննության ենթարկել ըստ պատկերավորման միջոցների և կրկնության շարահյուսական ֆիգուրների,
➢ զանազանել ուղղություն, մեթոդ, հոսանք, դպրոց</td></tr>
</table>

	հասկացություններն ու դրանց տարբերակիչ սկզբունքները: *Կարողունակություն* Կարողանալ կոնկրետ գրական երկի վերլուծություն կատարել ուսումնասիրված թեմաների շրջանակում:
Դասընթացի բովանդակությունը	*Թեմա 1.* Գրականագիտություն, հիմնական և օժանդակ բաժինները: *Թեմա 2.* Գեղագիտական միտքը անտիկ շրջանում, միջնադարում, վերածննդի շրջանում: *Թեմա 3.* Արվեստի տեսակները և գործառույթները: *Թեմա 4.* Գրական պատկեր, տեսակները. տարածության և ժամանակի տարատեսակները: *Թեմա 5.* Գրական կերպար, տեսակները: *Թեմա 6.* Ձև և բովանդակություն: *Թեմա 7.* Գրական սեռեր և ժանրեր: *Թեմա 7.* Պատկերավորման միջոցներ: Տաղաչափություն: *Թեմա 8.* Գրական ուղղություններ, մեթոդներ:
Գնահատման մեթոդները և չափանիշները	Բանավոր հարցում, թեստային աշխատանք, բնագրային վերլուծություն, ինքնուրույն աշխատանքի ստուգում, տվյալ առարկայի չափորոշիչով սահմանված ուսանողի գիտելիքները և կարողությունները, ընդհանուր պատկերացումների, գաղափարների, հասկացությունների իմացությունը: • Տեսական գիտելիքները՝ տեսական նյութի հստակ իմացություն: • Գործնական աշխատանքները՝ դասընթացն ունի 2 կրեդիտ, նախատեսվում է 2 ստուգում՝ 20-ական միավորով: • Ինքնուրույն աշխատանքը՝ 10-ական միավորով երկու աշխատանք:
Գրականություն	*Պարտադիր* 1. Արիստոտել - «Պոետիկա» 2. Նիկոլա Բուալո - «Քերթողական արվեստ» 3. Էդ. Ջրբաշյան - «Գրականության տեսություն» 4. Զ. Ավետիսյան - «Գրականության տեսություն» 5. Ա. Դոլուխանյան - «Հայ գրականության տեսություն» 6. Մ. Սանթոյան - «Գրականագիտական բառարան» *Լրացուցիչ* 1. Барт Р. - Избранные работы / Семиотика, Поэтика 2. Бахтин М. - Проблемы поэтики Достоевского 3. Григорян Ар. - Литература и теория 4. сост. Л. Осьмакова - Хрестоматия по теории литературы 5. Хализев В. - Теория литературы